

BEREGI ÚJSÁG

POLITIKAI, VÁRMEGYEI ÉS TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Kiadja a szerkesztőség.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beregszász, Árpád-utca 5. szám.

Felelős szerkesztő:
Dr. Bálint Jenő

Szerkesztő:
dr. Balkányi Aurél

Előfizetési ár:
Egész évre 8 kor. Készletek részére 5 kor. Egyes szám ára 20
Hirdetési díjak: megállapodás szerint.

Aggasztó jelenségek

Itt a periferiákon, hol még bizonyos szent tisztelettel vagyunk a függetlenségi és 48-as párt iránt, hol még mindig azt gondoljuk, hogy ez a párt van hivatva függetlenségi álmainkat megvalósítani, igen sajtáságos tüneteket kezdünk észlelni. Az a párt, mely Irányi, Simonyi, Ötvös Károlyt vallotta vezérének, ma Nagy Emil és Buza Barna szavára hallgat és ezek a törpék, ezek a mindennapi alakok terpeszkednek ott. Ezek egy csoport élén állanak, mely idegen határokból kerültek a függetlenségi pártba és onnan hamarosan kiverte a függetlenségi párt szellemét.

Ennek a csoportnak egyes tagjai, sőt kottarái, a bizottságokban, a párt és a Ház ülésein is oly irányzatoknak hódolnak, melyek határozatlan antiliberális irányzatra vallanak. A függetlenségi párt egyik másik része — szemben a régi hagyományokkal, mind sűrűbben egy táborban találhatók a néppárttal. A függetlenségi párt ezen tagjai rendszerint lármás és agresszív hangon adnak kifejezést a maguk felfogásának és valósággal terrorizálják a hagyományosan szabadelvű érzelműeket.

Az antiliberális koncertben a néppárt egészen nyíltan fujja a vezérszólamot és erős támogatásra talál az ugynevezett Holló-féle csoportjában és a Nagy Emilek elnevezése alatt összefoglalt agrar-conservatív függetlenségieknél, melynek következménye, hogy a Ház légköre alig tűri el a liberálisabb felszólalásokat, ellenben minden agrár vagy konzervatív beszéd helyeslő visszhangra talál.

Ennek oka a vezetésben is rejlik, mert a függetlenségi pártba, csak a mandátum kedvéért is, oly silány elem, annyiféle Simkó-alak tolakodott be, kik a párt összes hagyományait felforgatták és miután a főcél a koalíció, ennek kedvéért a párt vezetősége sokat elnéz, nehogy a koalíció darabokra hulljon szét.

Ez a csoport, ezek a Nagy Emilek most a nagy függetlenségi párt nevében rendelkeznek, parancsolnak, most ők érvényesítik a maguk politikai hasznára a függetlenségi párt régi hírét s nagy hatalmát, s Wekerle Sándor ma kénytelen meghajolni, meghódolni egy olyan függetlenségi párt előtt, mely annak a régi dicsőséges pártnak ellentéte. Vagy meg nem hajolás volt-e, midőn legközelebb a pénzügyi bizottságban kijelentette, hogy legszivesebben

egészen elengedné a tizszázalékos tőkekamat és járadékadót, de nem tekinti tárczakérdésnek, ha a bizottság az egész tiz százalékot fentartja. És a bizottság a leszállítás ellen döntött.

A tőkekamat szó tévesztette meg őket. Tőke és kamat? Nosza hamar egy-két frázist azokból a szelemi forrásokból. Arra nem gondoltak, hogy a tőkekamat adójának emelése nem is a pénzügyi intézeteket, mint a tőke hatalmának legfőbb érvényesítőit sujtja, hanem a földbirtokot és a mezőgazdasági hitelt. Hiába magyarázták ezt meg nekik — mit anélkül is tudni kell mindenkinek — hogy minden termelésnek elsősorban a mezőgazdasági termelésnek életérdeke az, hogy a forgótőke, minél olcsóbb legyen. Már pedig a tőkekamat adó emelése, a forgótőke drágításával jár és ennek a drágaságnak az arát nem a tőke fizeti meg. A kis konzervatívok, akik odaragadtak idegenből vett s az átültetés közben félértett frázisaikhoz, mégis mint a tőkés adóját tárgyalták és mégis Wekerle tovább is együtt működik a függetlenségi párt ezen gyászvitézeivel, csak hogy míg egykor a közös elvek fűzték őket egymáshoz, ma nem ilyen a közösség alapja, politikai és hatalmi társaság üzletet kötöttek és ebben az

„BEREGI ÚJSÁG” TÁRCÁJA.

Egy asszony.

Leszállt az est és ott ültünk a nyárilak verendáján. Az asszony lángszinű pongyolában, a férje az asszonynak és én.

— Rég voltál nálunk! — szólt a férfi.
— Miért kerülsz bennünket? Hát mond nem kellemes itt?

— De nagyon kellemes! Hanem a sok dolog... Tudod mulaszthatatlan kötelességek.

Az asszony vörös pongyoláján előmlött a lámpa fénye. Olyan volt így ez a nő, mintha valóságos lángfolyamba öltözött volna mintha magából a bársonyos, melegvérű testéből csapott volna ki a láng. Most közelebb húzódtam hozzá, szinte megégetet: a tagjaink érintkezéséből kicsapódó forróság. Arcomba verődött testéből, a ruhájából kiáramló erős illat s ő is azt mondta:

Rossz ember! Egészen elfelejtkezett rólunk.

Vékony, fehérúju kacsójával megfenyegített. S akkor a lámpafényben megcsillant ujján egy karikagyűrű. A másik ember karikagyűrűje.

Kis szünet következett. Azután ezt mondta:

— Persze, a kötelesség! Tul sokat dolgozol... Nem kiméled magad.

Tekintetünk találkozott. Ellenséges indulattal visszanéztem, mert ha úgy vesszük mégis ellenségem nekem ez az ember. Övé az asszony! Egy aranykarika árán, magánál tartja ezt az asszonyt, aki az enyém. Az enyém, hiszen engem szeret, én vagyok az ő egyetlen, titkos, igazi ura. Ezt sokszor mondta.

Mondta... Miért legyen ez igaz, csak azért, mert mondta?

Az asszonyra néztem. Az mosolygó elfogulatlansággal töltötte ki a teát. Hamiskás

mosolylyal, aminek csak én tudtam a jelentőségét, kérdezte:

- Édesen szereti?
- Édesen!
- Egy cukor hány csók?

Elvörösödtem. Mily vakmerő ez az asszony! Otthon, amikor az én legénylakásomon szerviroz teát, akkor szokott lefolyni köztünk ez a párbeszéd. S akkor sok-sok csókkal kell megfizetnem minden egyes cukrot. S most itt... Az otthonában... Amikor az ura is hallja...

Ez a becsületes fiu csak mosolygott, mintha egy jó tréfát hallana. Erre felháborodtam. Évek óta él együtt egy asszonnyal s nem jut eszébe, hogy kutassa, milyen annak az asszonynak a lelke s van-e lelke egyáltalán?

Vágy szált meg, hogy odakiáltsam neki:

— Ember ébredj! Rossz asszony a te asszonyod! Nincs hűséggel hozzád. Rutul megcsal! S velem csal meg, a te legjobb

üzletben az új függetlenségek az urak, a konzervatív frakció a koalíció lelkeinek igazi kifejezői, a kormányzati rendszer szellemének nevelői. Vajjon nem szomorkodik el néha-néha Wekerle, ha a multra és jelenre gondol? Valjon mit érez olyankor, mikor arra gondol, hogy valamikor Irányi Dániel barátságára méltatta, hogy valamikor Szilágyi Dezsővel karöltve járt, ma pedig Nagy Emilék kezét lesi.

Nekünk ily függetlenségi párt nem kell, mert mi úgy vagyunk itt meggyőződve, hogy a legeszményibb szabadelvűség az egész vonalon, méltó a függetlenségi párthoz és mindazok kik rejtett célokat és önző érdeket akarnak a dicsteljes lobogó alatt érvényesíteni, lángpalossal üzendők ki, mert ellenesetben a párt fogja árát megadni és ezért igazán kár volna.

A haldokló igazságügy.

Nincs miniszter, a ki a resszortjához tartozó ügyekre olyan kevés gondot fordítana, mint Günther Antal az igazságügyek minisztere. Valósággal grájzler szellemmel vezeti ezt a tárcát s ma már ott tartunk, hogy Szilágyi Dezső örökre a miniszter két balkeze folytán valóságos Augias istállója lett.

A bírakra elviselhetetlen terhet rónak. Ugyanannyi bíró dolgozza fel ma is az ügyeket mint 10 évvel ezelőtt, pedig azok évről-évre 20—40%-al emelkednek. Csak ha a helybeli bíróságokat vesszük például meglátjuk hogy a bíró milyen óriási munkát végez.

Két járásbíró feldolgoz évente 2500—2600 sommás pert, 1500—1600 végrehajtást, 600 hagyatéki ügyet, 3—400 megkeresést. Hoz egy bíró évente átlag 300 contradictórius ítéletet s igazán megszámlálhatatlan bizonyítást rendelő végzést.

Ennyi munkával még élni sincs a bírónak ideje, hát ha még arra gondol az ember, hogy a bírónak hetenként 5 napon át reggeltől estig még tárgyalni s a felekkel vesződni is kell.

A törvényszéken sem jobbak az állapotok. Itt is óriási munkateher van rakva a

barátoddal! Mert hazug ez a nő s bizonyos hogy engem is megcsal valamivel. Verd meg Üsd és büntesd, jog d van hozzá. Érdemtelen a te csókodra, hizelgő szavadra! Üsd és irtsd ki belőle a hazugságot!

Már nyílt az ajkam, hogy ezeket mondjam. És örömem telt volna abban, ha látom hogy ostoba bizalma mint válik haraggá, kétségbeesett fájdalomná.

Az asszony éppen akkor tette a cukrot a férje teájába.

— Közönöm anyukám! — mondotta ez és megcsokolta a nő kezét. Kis fiús hálaival, elégedett, ragaszkodó bizalommal.

És látván ezt, ajkamra fagyott a szó. Szégyen, csodálat, meghatott ámulat töltötte el szívemet, s nagy irigység fogott el, néz vén ezt a derűs lelkű, nagy gyereket, akit nem gyötörnek észvesztő problémák s mosolygó gyanútlanossággal megy előre olyan úton, a melyiken minden lépésnél hajszálon függő török merednek az ő bohó nagy szive felé.

birák vállaira, a kik ügybuzgalommal, lelkesedéssel igyekeznek dolgukat ellátni, de hiába, mert lelkesedéssel nem lehet physikay lehetetlenséget lehetővé tenni.

S ha már kikerül az ügy a bíró kezei közül akkor meg kell hogy akadjon a segéd-személyzetnél, mert a mai igazságügyi politika abban merül ki hogy „spórolni az egész vonalon”, ennek az elvnek pedig az a következménye, hogy boldog az a táblaelnök a melyik egy 80 kros díjnoki állás beszüntetésére tud javaslatot tenni.

Bezzeg új ágyukra, annexiók kalandokra van pénz bőven, csak a szegény igazságügy szenved, megszenvedi azt a krajcáros politikát, a melynek mindenütt volna létjogosultsága, csak ott nem, a hol a polgárok élete, szabadsága és vagyonáról van szó, mert ha így megy tovább, akkor a világszerte híres magyar bíróság adja meg ennek az árát.

Több bírót. Több embert. Ha ágyura, tengerszemekre és talpfára van pénze, akkor legyen erre is.

Hét korona.

No Stern Jankel ur, vége a dicsőségének. Ön valóságos krajzler a kivándorlás terén, önt alaposan lepápázta a belügyi kormány és a papa kedvence a pesti kereskedelmi bank. Mig ön a kivándorlás miatt üldözött vad volt a vármegyében és az egész közigazgatási apparatus volt mozgósítva ki vándorlási üzelveinek meggátolására, addig ott Budapesten törvényes formában minden egyes kivándorló után 7 mond hét koronát zsebelt be egy hatalmas pénztintézet anélkül, hogy egy pillanatig is kellett volna tartani Erdő-hegyi szolgabíró urtól.

Ezer kivándorló után 7000 korona. Tizezer után 70,000 korona és százezer ki vándorló után hétszázezer korona folyt be a kasszába és trerorokba, óriási összeggel, a magyar állam bölcs és szakavatott törvényhozása kegyelméből gazdagította a potrohos részvényeseket és a helyett, hogy ezen vérell áztatott jutalék provenientiaját, a legfőbb erkölcsbíró, a magyar Belügyminiszter érdeme szerint megbélyegezné és a költségvetésnek dobna oda, Ő ebben a provisióban nem lát kivetni valót.

Nincsen az országban ember, aki ne tudná, hogy a nélkül a vadhajsza nélkül, melyet a kivándorló szerzésére a menetjegyiroda ágensei üztek, ez a rettenetes nemzeti betegség soha nem fejlődött volna ki ennyire. Nem az az igazi bűn, hogy a nyomoruság hajótöröttjei rovására gazdagodnak, hanem, hogy világgá kergetnek százezer embert, hogy ezt a provisiót megkerithessék.

Stern Jankel minden surlangja mellett nagyvon gyatrán üzte mesterségét és a törtétek után megérdemli sorsát, mert semmi egyebet sem kellett volna tenni, mint minden egyes kivándorlója után 7 is adott volna a menetjegyirodának 18 koronát, vagy hét koronát és a Belügyminiszter ur ő reá is kimondotta volna a Ház nyílt ülésében, hogy nagyon természetesnek találja, ha nyereséget kap azért, mert a kivándorlók számára bizonyos szolgáltatást teljesít.

Ámulva néznek az emberek az ily üzelmek védekezéséről. Hiszen önkénytelenül arra a gondolatra kell jönni, hogy az erély, melyet felsőbb utasításra Erdőhegyi ur, meg a határrendőrség kifejtett, valójában mintegy megrendelve volt és pedig azért, hogy a menetjegyiroda és pesti kereskedelmi bank

törvényes provisiójuktól el ne essenek, mert kézzelfogható, hogy minden egyes Stern Jankel által eszközölt kivándorlással a menetjegyiroda 18 koronával károsodott, ezt pedig rendezett jogállamban igazán tűrni nem lehet.

Nyíltan hirdetjük, hogy a közigazgatási hatóság kötelességét teljesíti, ha a kivándorlást tőle telhetőleg megakadályozza és egy pillanatig sem jut eszünkbe őt ezért gáncsolni de nem hallgathajuk el azon meggyőződésünket, hogy ezért a 18 és illetve 7 koronáért kár volt a perrendszerü bizonyítékoktól eltekinteni, azokat a szerencsétlen kivándorlás ügynöki flótásokat stataritel [elítelni] és őket még saját falujokból is kitiltani.

Nem akarjuk, hogy féltessenek bennünket, mintha mi a kivándorlási ügynököket támogatásban részesitenénk, de ezeknek üzelvei valóságos kismiska azokhoz képest, mit a magyar állam patronisálása mellett, a hajótársulatok és gazcimboraik elkövettek. Há nem gázság az, hogy a szegény kivándorlót bizonyos utirány megtartására kényszeritenek. ne hogy a provisió e vesszen, hát nem gázság az, hogy ezt a provisiót a legfőbb kormány-szék nem találja kifogásolandónak, pedig ez a 18 és 7 korona elég volna a szerencsétlen kivándorló hátrahagyott családjának egy havi élelmezésére.

A képviselőház, igen ez a képviselőház tudomásul veszi a gázság sanctióját és azok is kiket valóságos dühöngés fogott el a halottak után, mint a dressirozott pudli kutya szép alázatosan hasra feküdtek és farkukat lóbálták, a miniszteri kijelentés folytán és épen csak annyi történt, hogy Hadik Barkócy gróf államtitkár ur elment Berlinbe a hajótársasággal tárgyalni, bizonyosan a menetjegyiroda költségén.

Az adóreform.

Vasárnap viradóra egy kellemes meglepetés érte a főváros kereső közönségét. Estefelé már a vidék is megtudta, s hétfőig már az ország legtávolibb zugolyaig elterjedt a megnyugvás és öröm érzése. Aggódók homlokán elsimult a ráncz, kételkedők elhaltak. Hogyne, mikor megszólalt az adóreform ügyében egy „mértékadó személy”. Egy illetékes, talán a legilletékesebb egyén hallatta szavát a N. P. J. hasábján. S mit mondott amaz illetékes személyiség? Előkotort egy csinos, bár régi teoriát, megüstögtatta és kedvenc csemetéjének az új adóreformnak vállára illesztette. Mondhatom gyönyörűen fest benne!

Arról van szó, hogy annak idején az adóreform javaslatok betérjesztésénél a kereskedelem és ipar szószólói erősen méltatlankodtak, igazságtalanul súlyos megterheletésük miatt. Panaszkodtak külön, aztán gyűlésre gyűlekeztek, s ott együtt folytatták tovább a panaszkodást. Csináltak közös memorandumokat, elaboratumokat, szakszerűen és szívhezszólóan. Elmondták, hogy ezzel az adóreformmal befellegzett az ország ipari és kereskedelmi haladásának. Annyiszor ismételték ezt, hogy a kő is meglágyult volna panaszukra. A pénzügyminiszter szive pedig nincsen kőből. Segített hát, — miként ama fent idézett cikkből olvassuk, segített gyökeresen a kereskedők baján.

A segítésnek ugyan lett volna több módja is: leszállithatta volna a javaslat szerzője pl. a kereseti adó kulcsát az osztrák mértékig. A pénzügyminiszter azonban ezt a

módot nem választotta, Csak hadd vegye fel a versenyt az osztrákkal szemben gyámoltalan iparunk és kereskedelmünk jóval magasabb adóterheléssel. Ő jobb megoldást keresett.

Mellőzhette volna Wekerle a lakbérre lapított minimális tételek fokozását is, avagy a jutalmak és utazási átalányok súlyos adóterhét. Egyszerűbbé és humánusabbá tehetné volna az adókiivetésnél követendő eljárást. Azt az inkvizíciót is, melyet a reform tervez kiírhatta volna Wekerle.

A pénzintézeteknek is sok-sok sérelme várt orvoslásra, azonban ezek a hatásos megoldási módok mind nem tetszettek a pénzügyminiszter urnak. Másképen, radikálisabban akarta ő boldoggá tenni az ipart és a kereskedelmet. Meg kell adnunk, a megoldás igazán oly egyszerű, mint a Kolumbusz tojása. A kormány úgy segít az iparon és kereskedelmen, hogy a leszállított földadót felfelé kontingentálja. Vagyis meghatározza azt a maximumot, melynél többet nem szabad beszédeni a földbirtokosoktól. Ha mégis több földadó folyne be: akkor újra lejjebb szállítja ennek az adónak a kulcsát.

Ebben a rendelkezésben mindenki egy újabb immár eléggé megszokott kedvezést lát a birtokos osztály javára. Nem úgy Wekerle. A fent idézett cikk megvilágosítja a kereskedőket, hogy „annál a kölcsönhatásnál fogva, a melyet az egyes társadalmi osztályok egymásra gyakorolnak az egyik osztálynak nyújtott könnyítésék közvetve a többi osztályoknak is előnyére szolgálnak.” Ime itt van a meglepés, az ajándék, a kárpótlás az ország kereskedői osztályai számára.

Tessék ezt a formulát jól megérteni. A kereskedelem a panaszok, a sérelmek özönével fordult az érdekeit mélyen sértő reform-mű ellen. Kimutatta, mily igazságtalan az egyenes adóknak egy kalap alá foglalása, a kereseti és jövedelmi adó magas összegben felvett minimum-kontingentálása, a páratlan vexatorius adókiivetési rendszer.

Utalt ezzel szemben a földbirtokosok helyzetére, arra, hogy a reform a földjövdelemmel szemben egyáltalán nem helyezkedik a fitogtatott adómorál álláspontjára, hanem változatlanul megmarad az elavult és hazug adókataszter alapján.

Minderre az a válasz, hogy Wekerle a földbirtokosoknak újabb koncessiókat ad, „mert ez az előny” kölcsönhatást fog gyakorolni a többi társadalmi osztályok helyzetére is. Ezzel a logikával egyszerűen adómentessé lehetett volna tenni a hitbizományokat és az ezer holdon felüli földbirtokokat. Hiszen világos dolog! Ha a latifundiumnak nem kell adót fizetni, akkor nagyobb az ő vásárló képessége. Többet vesz a boltban, több nyereségre ad módot a kereskedőnek, tehát a kereskedő könnyebben megfizetheti a maga adóját.

A magyar kereskedők készsággel elfogadják a kölcsönhatás teóriáját, ha előbb a tisztelt agráriusok magukon kezdik az alkalmazását. Mért nem jut eszébe a pénzügyminiszternek, hogy ha a kereskedők és iparosok megadóztatását enyhíti, ezzel olcsóbbá tesz egy sereg portékat a földművelő, a gazda számára? Hja, de az más. A „kölcsönhatás” fogalmát azok az „illetékes és legilletékesebb körök úgy értelmezik, amint némely adósok szokták, egyik fél adja a kölcsönt, s a másik fél sohasem gondol a visszaadásra. Nos, a magyar kereskedelem nagyon szépen köszöni ezt a kölcsönhatási elméletet.

Azzal, hogy a földbirtokosok jövedelmének adózatlanul hagyása egy biztos adóalapról való lemondását jelenti, mit sem törődik a mostani irányzat. Hogy az adó megtakarított jövedelem a földbirtokosok kezéből nem mindig a hazai ipar és kereskedelem pénzszekrényébe folyik, ez sem aggasztja pénzügyeink vezetőjét. Ők jót akarnak a kereskedelmnek, s ezért leszállítják — a földbirtokosok adóját. Magyarország kereskedői hálásak lehetnek ezért a jóakarattért.

Kulturgyűlés Beregszászban

A Beregvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület központi igazgató választmánya f. évi november hó 25-én d. u. 3 órakor Beregszászban a vármegyei ház kistermében Patay András főispán elnöke alatt ülést tartott melyben az Országos Közművelődési Tanács részére az 1909—1913. évekre évi 60 K tagsági díj fizetésében állapodtak meg. A Nógrádvármegyei kulturegyesületeknek ez évi június hó 11-én Nógrádvármegyei Nemzeti Intézet cím alatt történt egyesülését hazafias örömmel üdvözlük. Az Uray Imre elhunytával megüresedett választmányi tagsági helyre Nyers Károly tanárt hozzák javaslatba. Ispanovits Sándor székesfővárosi tanárnak az Ezer tó országáról szóló előadás tartására vonatkozó ajánlkozását köszönettel fogadják s alkalmmal igénybe fogják venni. Az egyesület 25 éves jubiláris diszközgyűlését f. é. december hó 15-én d. e. 10 órára a vármegyei székház nagytermébe tüzték ki, mivel a választmányi ülésen Munkácsról senki sem volt jelen s az ott tartani szándékolt közgyűlés részletkérdései megoldhatók nem voltak. A jubiláris diszközgyűlés gazdag tárgyszorozatába pótlólag felvették Schürger Ferenc főgimnáziumi igazgató, egyesületi alelnöknek „A közművelődési egyesületek nemzeti jelentőségéről” szóló előadást. Jobszthy Gyula nyug. alispán indítványára pedig elhatározták, hogy az ifjúsági egyesületek társadalmi támogatásáról gondoskodnak. E célból Szentpétery Endre egyes. igazgatót a legközelebb tartandó választmányi ülésen javaslatételre felkérték. A diszközgyűlést követő társasbéd rendezésével Korpás Ferenc választmányi tagot bízták meg. A választmányi ülés előadói Szentpétery Endre kir. tanfelügyelő, egyes. igazgató és Rhédei János kir. s. tanfelügyelő, egyes. titkár voltak.

Az emberszeretet nevében!

Az ügyvezetésem alatt álló ungvári siketnéma-intézet igazgató tanácsa — társelnökei Firczak Gyula v. b. t. t., munkácsi püspök, Meczner Gyula Zemplén-, Patay András Bereg-, ifj. Ugron Gábor Ugocsa- és báró Perényi Zsigmond Máramaros-vármegyék főispánjai — nevében, édes hazánk és a szerencsétlen siketnéma embertársaink iránti szeretettől indítatva Beregszász város és Beregvármegye nemesen érző közönségét, a alábbiakban kifejezett kérelem megszívlelésére és embermentési akciónkban való résztvevő segítségére ezennel felhívom.

Hazánk legszegényebb vidékén, az északkeleti megyékben feltűnő nagy számban levő siketnéma nyelvű és szellemi kiképzésére Ungvárt intézetet szerveztünk. Ez intézet élétője, fentartója a „Szeretet”, az érző szívek könyörülete, nemesen gondolkodó emberek kegyes adományai. E nélkül meddő volna minden fáradozásunk, üresen állana az

embermentést szolgáló hajlék s e vidék boldogtalan siketnéma továbbra is emberhez nem méltó sorsban sanyalódnának.

A természetből siketséggel sujtott és ennek következtében némaságra kárházott szerencsétlenek a legszegényebb néposztályhoz tartoznak. Szülőiknek is alig van betevő falatjuk. Honnan vennék hát a szükséges költségeket ahoz, hogy gyermeküknek az intézetben ellátást biztosítsanak? . . . Tehetetlenül látniok kell, mint válik az utca guntárgyává, cselekvéseiert beszámíthatatlan istencsapássá: az ő édes gyermekük, a mi embertársunk.

A magyar művelt társadalom tudja, ismeri e helyzetet, tudja, hogy mire vállalkoztunk, mily nemes célt szolgálunk.

E társadalom könyörületétől függ, hogy mire vállalkoztunk, mily nemes célt szolgálunk.

E társadalom könyörületétől függ, hogy hány siketnéma gyermeknek adhatunk ellátást és tanítást és hányat menthetünk meg emberséges életre. A gyermekeket u. i. a vidékről be az intézetbe kell hoznunk s tisztán jótékony adományokból tápláljuk, ruházzuk és gondozzuk gyámoltjainkat.

Látván e nyomort, lehetetlen, hogy az cselekvésre ne indítsón bennünket.

Fogjon velünk kezét a szeretet, az embermentés e magasztos munkájában!

Szólítsa fel környezetét, ismerőseit az adakozásra. Adományait nem idegeneknek, hanem saját megyéjéből az intézetbe felvett siketnéma gyermekek juttatják. Szabályzaunk értelmében Zemplén-, Ung-, Bereg-, Ugocsa- és Máramaros vármegyéből egybegyűlt adományokból külön megyei segélyalap létesítetik, amelyből csak az illető szegénysorsu gyermekek segélyeztetnek. Az intézetben elhelyezett siketnémaakat, céltudatos, önfeláldozó munka árán megtanítjuk édes hazánk nyelvén szólni, őket beszélő emberekké nevelik, szellemüket kiművelik, kezüket ügyesítik, hogy majd az intézetet elhagyván, halló embertársaikhoz hasonlóan ők is a maguk és családjuk kenyerét két kezük munkájával megkeresni tudó értelmes és hasznos honpolgárokká válhassanak.

Az idei kimutatások alapján Beregvármegyében van 137 tanköteles kóru siketnéma, ezekből az intézetben ezidő szerint 11 nyer tanítást és ellátást. Hol van még a többi, mi történjék azokkal? Szívünk fáj, ha azok sorsára gondolunk, amikor az intézetben lévőket is alig, csak emberfeletti munka árán vagyunk képesek eltartani.

Az intézet most e napokban küldi szét gyűjtésre, adakozásra felhívó ivateit s ez alkalommal kérve kérünk mindenkit, kinek érző szíve szánakozással van e szerencsétlenek iránt s ki megmentésükre akárcsak néhány fillért is áldozhat, juttassa azt hozzánk, köszönettel fogadjuk a legcsekélyebb adományt is, mert minden egyes fillér egy-egy falat kenyér pártfogoltjainknak. Legyén mindenki, aki e sorokat olvassa, apostola siketnéma megmentése ügyének.

Ungvár, 1908. október hó.

Hazafias üdvözléttel

Sztáray Gábor gróf s. k.
ungvármegyei főispán,
az ig. tanács ügyvivő elnöke.

VEGYES HIREK.

Felhívás előfizetésre! Felkérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végéig lejárt, hogy az előfizetési díjakat a lap akadálytalan szétküldése érdekében beküldeni sziveskedjenek.

— **Kinevezés.** Dr. Oravetz Andor kir. ügyész helyi előléptetésben királyi ügyészé neveztetett ki.

— **Családi gyász.** Dr. Kemény Zsigmond és neje szül. Balkányi Olga ungvári lakosokat fájdalmas csapás érte, Józsi nevű gyermekük negyedik gymn. tanuló, múlt hó 29-én elhalt, a mélyen sulytott szülők iránt általános a részvét, melyben mi is őszintén osztozunk.

— **A leányok egymás között.** Praktikus gondolat, hogy amikor olyan szindarabot adnak, amelyet mi leányok teljes séggel meg nem nézhetünk, a szinlapot vörös papírra nyomják.

— Miért praktikus?

— Mert az ember rögtön tudja, hogy no most érdemes színházba menni.

— **Megégett gyermek.** Borzalmas végt ért Vass Mihály izsnyétei lakosnak 3 éves fiúgyermeké. Szülei távollétében, múlt hó 16-án egymagára hagyatva a tűzhely körül játszadozott s a kipattanó szikrák ruhája lángra gyult. Mire észrevették, a gyerek egészen összeégett s két órai kintlódás után meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Ruthén szatócs.** Ez a fehér holló is a 14) házámból álló Rászócska községben tünt fel a látóhatáron. Nem tréfa hanem komoly történelmi tény, hogy Rászócska községben a ruthén nép belépett a kereskedelmi üzlet sférába s Galiciából átszármazott honpolgártársaikkal a különböző földi javak iparszerű adásvételében versenyre kívánnak lépni. Az első ruthén szatócsüzlet már nemsokára meg is nyílik, mivel Miska Zsófia férj. Kricák Andrásnének a vegyeskereskedés üzésére feljogosító iparigazolványt már kiadta az illetékes iparhatóság.

— **Az árvaszékek államosítása.** Budapestről értesítnek bennünket, hogy a belügyminiszteriumban a megyei és városi árvaszékek államosításával a legkomolyabban foglalkoznak. Sőt már valamennyire kész is az új törvényjavaslat, mely az árvaszéket kiveszi a vármegye és a város kezelése alól. Az új törvényjavaslat megszünteti a hagyatéki bíróságokat és azok helyébe az árvaszékekkel összesítve, egy új hivatalt kreál. Hír szerint a javaslat még a mostani ülés szak folyamán tárgyalásra kerül s így egy év leforgása alatt az árvaszék mindenütt az állam kezelésébe megy át.

— **Magyar leány, mint kínai neje.** A mint az amerikai „Szabadság”-ban olvasuk a múlt napokban érdekes házasság kötés volt a new-yorki kínai negyedben. Egy Chu Swei nevű harminc éves gazdag kínai teakereskedő egy európai leányt vett feleségül, még pedig egy Nagy Anna nevű magyar leányt. A fiatal 22 esztendő barna menyecske szép leány volt és négy esztendővel ezelőtt Máramaros megyéből, Técsről ment amerikaiába. Amint tudjuk ez már a második eset, amennyiben már évekkal ezelőtt egy francia leány is így cselekedett.

— **Trafik az étkező kocsikban.** Arról értesülünk, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter megengedte, hogy a magyarországi területén forgalomba hozott összes étkezőkocsikban a magyar kir. d. hányjövődék összes gyártmányait, a különlegességi gyártmányokat is árusíthassák.

— **Szerencsétlenség az Ungon.** A napokban két szerencsétlenség is történt az Ung folyón. Tanácsák János kerülő a Pálóchoz tartozó Ujváros tanyáról múlt hó 23-án Tálóc községbe indult marhalevelet váltani. Utközben az Ung folyón kellett átmennie, s a minden valószínűség szerint ittas állapotban levő ember alatt a jég beszakadt, Tanácsák János a vízbe esett, s megfult. A hullán külérőszak nyomai találhatók nem voltak, miért is a hatóság az eltemetésre megadta az engedélyt. — A másik szerencsétlenség szintén múlt hó 23-án történt. Lovász Mihály bozostanyai lakos az Ung jegén keresztül akart menni a tulsó oldalon levő Morgótanyára. A jég azonban beszakadt alatta s a 73 éves ember a vízbe esett; bár még élt, a midőn a segítségére érkezett emberek kihúzták, azonban szívelgyengülés következtében néhány perc múlva meghalt.

— **Hirdetmény.** Beregszász város tanácsa mint iparhatóságnak 722-12675/1908. szám. véghatározata folytán, az ipartörvény 169 és 172. §-ai értelmében az iparhatósági megbízottak választására határidőül 1909. év január hó 5 napjának délutáni 2 óráját a városház tanácstermébe kitzüöm. Felhívom a szavazati joggal bíró iparosokat és kereskedőket, hogy a kitzüött időben és helyen szavazati lapjaikat alulírott városi aljegyző iparhatósági biztosnál adják be. Tájékoztatóul megjegyzem, hogy a városi tanács mellé 20, a helybeli székelő tiszaháti járás főszolgabíró mellé szintén 20, iparhatósági megbízott lesz az 1909. évre, választandó. Beregszász, 1908. évi december hó 1-én Kasztor Sándor városi aljegyző, iparhatósági biztos.

— **A tanító néni „nyelvel”.** Két pöttömnyi kis leányka megy az utcán az iskolából haza. Talán másodnormálisok. Erősen kritizálják a tanítónőjüket. A beszélgetést mosolyogva hallgatja egy bácsi. Az apróbbik leányka egyszerre csak megállítja a barátónőjét s ekként szól meg:

— Az mind semmi. De kérlek! ez a tanítónéni, hogy „nyelvel”! Milyen nyelve van!!

Erre már nem tud nyugodtan maradni a mosolygó bácsi s beleszól a beszédbe.

— Ejnye! kis leánykák! Nem illik így beszélni a tanítónénirol.

Az apróbbik leány reá néz. Csipőre teszi kezét s reá szól a bácsira.

— Mi köze magának hozzá!!

A mosolygó bácsi elhallgatott, mert akaratlanul is az jutott eszébe, hogy ennek a kis babának nagyon igaza lehet, mert pompás mesterének kell lennie annak, aki babalétére így: nyelvvel. Otthon-e vagy iskolában? Ez persze nagy kérdés!

— **Öngyilkos kísérlet.** Tap György 22 éves ároki parasztleány szeretőjével összekoccant Eféllötti bánatában azután alaposan bepálinkázott és részeg állapotában a bicskájával elvágta a nyakát. A bicska azonban csak a gégeporcot sértette meg, anélkül hogy életveszélyes sérülést okozott volna. A leányt az ungvári közkórházba szállították be. Állapota súlyos, felgyógyulásához van remény.

— **Felakasztotta magát az erdőben.** Nehéz Péter nagyszőlősi lakos, folyó évi november 20-án nyomtalanul eltűnt hazulról. Hiába kereste családjá, sehol sem volt található. Múlt hó 24-én Márton János vadászaton közben ráakadt a Fekete hegyen, egy fára felakasztva függött a szerencsétlen ember. Márton rögtön értesítette a legközelebbi ház lakóit, valamint több szőlősi embert, akik a boldogtalan ember kötelét leoldották, értesítették családját és hazaszállították. Valószínű, hogy 20. óta ott függött a fán.

— **Tiszti orvosok választása.** A magyar királyi belügyminiszter elrendelte, hogy a tisztii főorvos kivételével ezután a többi orvosokat ne a főispánok nevezzék ki, hanem az illetékes törvényhatóságok válasszák.

— **Testvérgyilkosság.** E hó 20-án pénteken este hét órakor rémes esemény zavarta meg Bező község csendes életét. A népes községben gyors iramban futott házról-házra a hír, hogy a falu egyik házában gyilkosság történt. Az előjáróság rögtön a jelzett házba indult, hol akkorra már nagy csődület tárgyalta izgalmasan a pár pillanat alatt lezajlott rémes eseményt. A szomorú esetről tudósítók a következőket jelentik: Pallai István és fivére Mihály nem régen jöttek haza Amerikából, hol az egyik 20, a másik 15 évet töltött. Szép kis vagyongával kerültek haza Bezőbe, hol mindketten földműveléssel foglalkoztak. A napokban adófizetés ideje lévén s az esteli órákban éppen a közösen fizetendő adó megosztása felett beszélgettek. A beszélgetés rövidesen vitakozásba csapott át s a heves vérmérsékletű emberek összeveszttek. Szó szót ért s a veszekedés tetőpontján Pallai István revolvert rántott elő s hirtelen kézzel rálőtt fivérére Mihályra. A lövés talált, de volt még ereje s rákiáltott a gyilkosra „No te engem szépen koldussá tettél”. Az elvadult ember a hang hallatára féktelen dühében még kétszer reásütötte revolverét fivérére, ki most már három sebtől vérezve összeesett s rövid idő alatt meghalt. A lövések zajára összetódult nép a gyilkost rögtön körülfogta, ki most már tehetetlenül állott a tömeg közepén. A megjelent községi bíró előtt a gyilkos tettét beismerte, mire a bíró őrizet alá vette. Baka Sándor körjegyző szombaton reggel Ungvárra ment, hol a borzalmas esetet bejelentette. A kir. járásbíró vizsgálatbírája Kosztká Imre dr. vasárnap ment ki a helyszínére. hol a boncolást megejtette. A gyilkos testvér jelenleg az ungvári kir. járásbíró fogházában várja az igazságszolgáltatás sujtó kezét.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

32 éven éven keresztül Ép ily szembeötlő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Étvágy és álom

visszatér s az emésztés javul. Próbálja meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

— Keltető gépek kiosztása. A másolat másolata. Tek. Alispáni Hivatal! Beregszász. Egyesületünk a földmivéltügyi kormány erkölcsi és anyagi támogatásával az idén is folytatja keltetőgép akcióját és a T. Cim hatáskörebe eső területén vettük terve több keltetőgépet kiadni, amennyiben t. i. a T. Cim ebbeli törekvésünkben hajlandó lesz minket támogatni. A baromfi tenyésztés közgazdasági jelentősége mindinkább emelkedik s a mesterséges keltetés van hivatva a termelést növelni, vagyis a tömegtermelést hazánkban meghonosítani. Ismerve azonban népünknek hajlamát a konservativismusra, a célnak elérésére csakis oly községekbe mehettünk a keltetőgépekkel, a hol a nép vezetésére hivatott önzetlen vezérférfiak vannak, akik hajlandók az ügynek buzgó apostolai lenni s a népet a mesterséges keltetés és neveléssel megismertetni. A keltetőgépet egy évi használatra ingyen adjuk a vállalkozó uraknak a mennyiben öhajjani fogják 40% árkedvezményvel átengedjük nekik. És éppen ebből a kedvezményből kifolyólag tisztelettel kérünk kell, hogy csak oly urakat méltóztassék ajánlani, akinek vagyoni viszonyai nem aly arányúak, hogy ily gépeket teljes árban vennének. Eddigi gyakorlatunk szerint papok, tanítók, állatorvosok, jegyzők s szövetkezeti vezérférfiak bizonyultak alkalmasoknak a téren való apostolkodásra, annyival is inkább mivel vagyonos földbirtokosok vagy bérlők ugyanis olyan helyzetben vannak, hogy maguk is vehetnek gépeket, amiért is oly irányu ajánlatokat figyelembe nem fogunk vehetni. Viszont kérjük a kezelő urak megválasztásánál arra is figyelemmel lenni, hogy oly lelkes urak kapják a gépeket, a kik e rendkívüli kedvezményes áron meg is tartják, hogy a gépek állandóan a nép között használatban maradjanak, mit avval is igyekezünk megkönnyíteni, hogy meg fogjuk engedni a gép árát ezen próbaidő alatt részletekben kifizetni. Végül szerencsénk van még megjegyezni, hogy a szükséges ismeretek megszerzése céljából egy közeli nagyobb városban két napos tanfolyamot rendezünk, amelyen a kezelő uraknak uti és ellátási költségeit mi fogjuk viselni. A midőn ezen ügyet ismételtén a T. Cim szives figyelmébe ajánljuk, egyben tisztelettel kérjük kegyeskednek alkalmas egyéneket ajánlani, a kiknek a gépeket kiadhatjuk s e kérelmünket lehetőleg folyó évi november hó 20-g szívesen elintéznis maradunk teljes tisztelettel a baromfitenyésztők országos egyesülete nevében: Olvashatatlan aláírás s. k. ügyvezető alelnök. Olvashatatlan aláírás s. k. titkár.

— Ami jól ízlik, az a szervezetnek rendesen hasznosabb mint a visszatetsző dolgok, különösen gyógyszerek. A „Scott-féle Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető, összeállítás a csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban.

— Figyelem!!! Legfényesebb karácsony fa függelékét és csillag fény szóró gyertyákat a legjutányosabban Williger Herman fűszer és csemege üzletében (Bocskay utca) kaphatók.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghódította a valódi

ERŐ

SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos házi készítmény várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtleníti, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájvíz, haj- és bőrápolószert.

Szükséges minden háztartásban.
Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 é. 2 koronás üvegekben.
Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

Kosmos labororium Győr.

Kapható mindenütt.
Főraktár Beregszászban:
Hausmann Ch. és Fianál.

Tisztelettel adom a n. é. közönség b. tudomására, hogy a Goldstein és Friedländer fakeskedő cégből kiváltam és a **Közgazdasági bank által helyben felállított faraktár** intézését vállaltam el, ahol a nagyérdemű közönség faszükségletét a legnagyobb pontossággal szolgálhatom ki. Tisztelettel:
Friedländer Miksa.

Olcsó fa eladás.
A gáti erdőben termelt fa kapható Beregszászban a Friedländer-féle udvar (Bocskay utca 72. szám) erdei ölenként házhoz szállítva:
Gyertyánfa hasab 32 K
„ gömbölyü 28 „
Tölgyfa hasab 28 „
„ gömbölyü 24 „

A dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált híres

f ü l o l a j

megszünteti gyorsan és alaposan időközi süketiséget, fülfolyást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Kapható a 2 frt. palackban használati utasítással
Grósz Nagy Ferencz, gyógyszerész, Debreczen
Kossuth-utca 8. szám

TÖRLEY PEZSGÓ
CASINO
TALISMAN
GRAND VIN

Dr. Wajda Géza szemorvos szemgyógyintézete
Miskolcon a sanatorium és vizgyógyintézet felső épületében.
Rendelés hétköznap d. e. 11 és d. u. 3 órákor.

„ANGYAL” gyöngyvirág-crém. Hozzávaló szappan ára 1 korona. **Szeplőt, májfoltot** es mindennemű arctisztatlanságot pár nap alatt eltüntet az „ANGYAL” GYÖNGYVIRÁG-CRÉME a bőrnek fehér, üde színt kölcsönöz.
Kapható: **Reichard Jenő** „Angyal” gyöngyvirág-crém. Gyöngyvirág hölgypor ára 1 kor.
szertára, Beregszász (Bocskay-utca.)

KINCSET TALÁLT A GAZDA

a kőbányai

száritott hizósertéstrágyában.

Minden gazdasági növénynél, de különösen

a szőlőben 100% terméstartalmat

biztosít. Kérjen saját érdekében mielőbb közelebbi ismertetést, számlát és hiteles szakvéleményt, árajánlatot, melyekkel szívesen szolgálunk a:
BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schietrumpl és Társa.

